

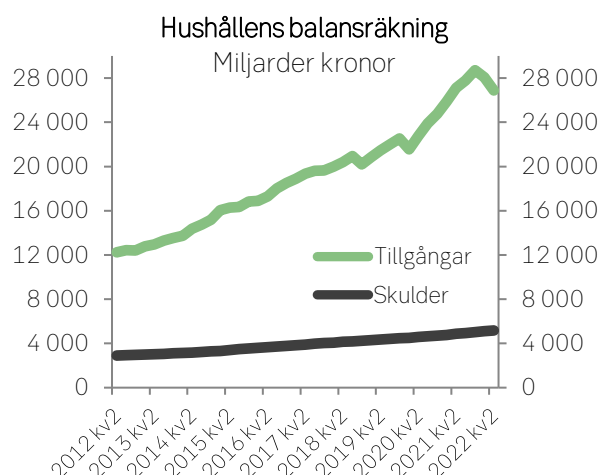
Sammanfattning

Brant fall för hushållens förmögenhet

- Hushållens tillgångar minskade med 1 167 miljarder kronor till 26 891 miljarder kronor
- Skulderna ökade med 71 miljarder kronor till 5 168 miljarder kronor
- Hushållens nettotillgångar minskade med 1 238 miljarder kronor (-5,4 procent)

De ekonomiska orosmolnen som började dra in över hushållen under årets första kvartal växte sig större under andra kvartalet. Riksbanken höjde styrräntan över 0 procent för första gången på nästan åtta år och både energi- och livsmedelspriserna steg till nya rekordnivåer. Samtidigt höjdes bolåneräntorna och bostadsköpare blev alltmer avvaktande samtidigt som utbudet ökade. Som en effekt av den vikande efterfrågan sjönk bostadspriserna med nästan 6 procent från en toppnotering i slutet på föregående kvartal. Parallellt fortsatte de finansiella marknaderna att utvecklas negativt. Vid utgången av juni hade Stockholmsbörsen sjunkit med 18 procent under kvartalet. Med en svag bostadsmarknad och ett stort fall på de finansiella marknaderna minskade hushållens förmögenhet för första gången under Sparbarometerens historia med över 1 000 miljarder kronor från ett kvartal till ett annat, motsvarande -4,2 procent. Bortsett från kvartal ett 2020 är det också enda gången som tillgångarna sjunker mer än 4 procent under ett kvartal.

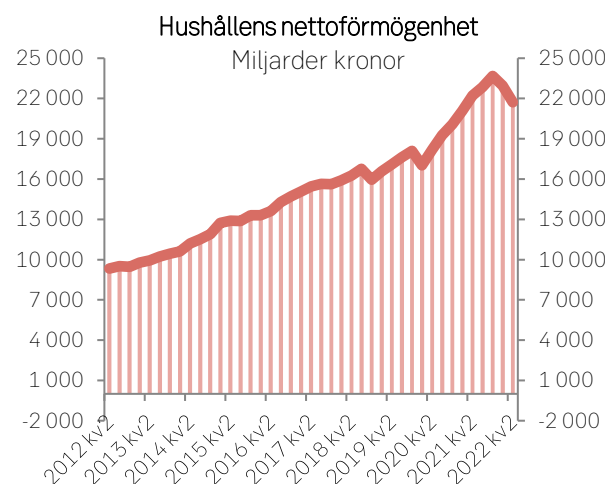
Under kvartalet minskade hushållens samlade förmögenhet med 1 167 miljarder kronor till 26 891 miljarder kronor. Det var endast fastighetstillgångarna som steg under kvartalet. De ökade med 64 miljarder kronor, motsvarande en uppgång med 0,5 procent. Räntetillgångarna minskade med 22 miljarder kronor, en nedgång med 0,4 procent jämfört med förra kvartalet och aktietillgångarna sjönk med hela 1 208 miljarder kronor, en minskning med 11,9 procent. För andra kvartalet i rad sjunker förmögenheten. Senast förmögenheten utvecklades negativt två kvartal i rad var under mitten av 2011 i samband med Eurokrisen.

Tillgångarna består av bostäder, försäkringar, aktiesparande, fondsparande, sparkonto, premiepension och obligations-

sparande. Den enskilt största tillgången, bostäder, utgör nästan hälften av den samlade förmögenheten. Samtidigt har aktietillgångarna växt till att motsvara en tredjedel av förmögenheten. Det innebär att tillgångarna till stor del drivs av utvecklingen på bostadsmarknaden och börsen och endast i mindre utsträckning av det kvartalsvisa nysparandet.

Den andra sidan av hushållens balansräkning, den aggregerade skuldstocken, fortsatte att stiga under det andra kvartalet. Skulderna steg med 71 miljarder kronor, en ökning med 1,4 procent. Det är en något snabbare ökningstakt jämfört med föregående kvartal (+ 1,3 procent). De samlade skulderna har stigit stadigt under hela Sparbarometerens historia. Vid utgången av andra kvartalet uppgick de till 5 168 miljarder kronor. På årsbasis har skulderna vuxit med 6,3 procent, vilket är långsammare än föregående kvartal då förändringen var 6,8 procent. För andra kvartalet i rad minskade tillgångssidan vilket tillsammans med stigande hushållsskulder gör att hushållens samlade nettoförmögenhet, tillgångar minus skulder, minskade. Hushållens nettoförmögenhet sjönk med 5,4 procent och låg vid utgången av det andra kvartalet på 21 722 miljarder kronor. Det kan jämföras med en nedgång med 5,8 procent under pandemins inledning.

Hushållens nysparande under andra kvartalet uppgick till 204 miljarder kronor. Det är 42 miljarder kronor mindre än motsvarande kvartal föregående år men 61 miljarder mer än nysparandet under föregående kvartal. Nysparandet drevs till största delen av sparande på bankkonto (100 miljarder) och tjänstepensioner (57 miljarder).

Kv2 2022 ¹		Miljarder kronor
Ingående värde		28 057
Förändring räntetillgångar		-22
Förändring aktietillgångar		-1 208
Förändring fastighetstillgångar		+64
Varav nysparande		+204
Utgående värde		26 891
Skulder		-5 168
Nettotillgångar		21 722

¹ Avrundade siffror vilken kan bidra till differens i summering av tabell.

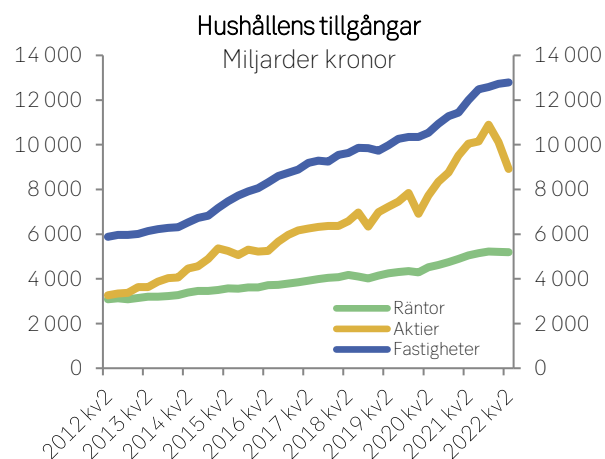
Tillgångar

Börsras minskar hushållens förmögenhet

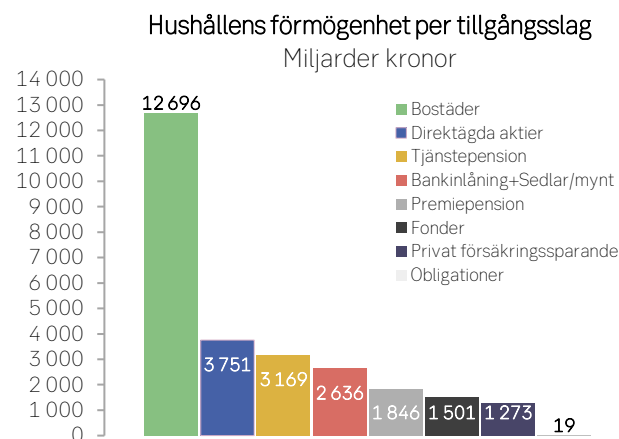
- Hushållens aktietillgångar sjönk med 1 208 miljarder kronor
- Fastighetstillgångarna steg med 64 miljarder kronor
- Högre nysparande under andra kvartalet, 204 miljarder kronor

Med ytterligare ett kvartal av tvåsiffriga börsnedgångar har Stockholmsbörsen (OMXSPI) tappat 30 procent sedan årsskiftet. Aktietillgångarna utvecklades därmed negativt och hushållen fortsätter att sälja av fonder samtidigt som de placerar nästan varannan nysparad krona på bankkonto. Ett tydligt tecken på att man vill rusta sig för osäkra tider. Den negativa utvecklingen på bostadsmarknaden syns dock ännu inte i fastighetstillgångarna som delvis baseras på pris vid tillträdesdatum snarare än kontraktsdatum. Således kommer vi se andra kvartalets prisnedgångar i tredje kvartalets utveckling av fastighetstillgångarna

Tillgångarna sjönk med 1 167 miljarder kronor, vilket motsvarar en nedgång på 4,2 procent. Hushållens bruttoförmögenhet uppgick vid utgången av andra kvartalet till 26 891 miljarder kronor. Nedgången under kvartalet berodde främst på sjunkande aktietillgångar (-11,9 procent) som står för en tredjedel av hushållens förmögenhet. Den negativa utvecklingen var något större än under första kvartalet 2020 (-11,8 procent). Räntetillgångarna minskade med 0,4 procent men utgör knappt en femtedel av hela förmögenheten och får därmed begränsat genomslag på helheten. Hushållens fastighetstillgångar, som utgör 48 procent av de samlade tillgångarna, hade en svagt positiv utveckling på 0,5 procent. En betydligt lägre utveckling jämfört med motsvarande kvartal förra året (+4,8 procent). Tillgångarna fördelas mellan 5 188 miljarder kronor i räntetillgångar, 8 915 miljarder kronor i aktierelaterade tillgångar och 12 788 miljarder kronor i fastigheter. Nettoförmögenheten, tillgångar minus skulder, utvecklades negativt för andra kvartalet i rad och uppgick vid utgången av juni till 21 722 miljarder kronor. Utvecklingen drevs till största delen av en negativ börsutveckling som fick hushållens aktietillgångar att minska med drygt 1,2 miljarder kronor.

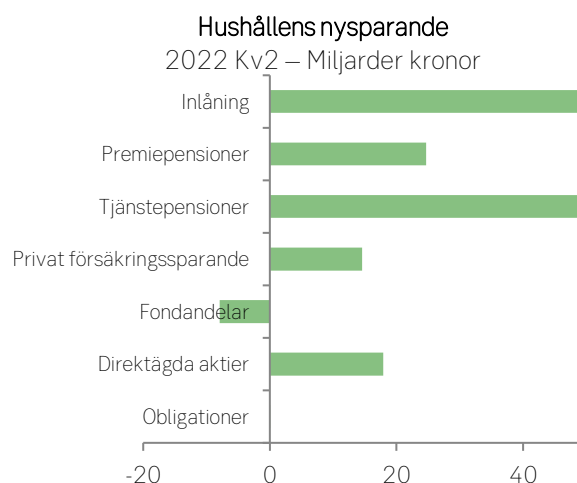

Om hushållens förmögenhet i stället delas in i fler tillgångskategorier blir det ännu tydligare att bostäder är den enskilt största tillgången på 12 696 miljarder kronor och är mer än tre gånger så stor som hushållens näst största tillgång, tjänstepension (3 751 miljarder kronor). På mindre än 10 år har bostadstillgångarna mer än fördubblat i värde.

Hushållens nysparande på 204 miljarder kronor under det andra kvartalet, är 17 procent lägre än samma kvartal förra året. Största nysparandet var på bankkonto, 100 miljarder kronor, och runt hälften kommer från årets skatteåterbäring. Därefter följer tjänstepensioner (+57 miljarder), premiepension (+25 miljarder), direktägda aktier (+18 miljarder), privat försäkringssparande (+15 miljarder), obligationer (-0,05 miljarder) och fondsparande (-10 miljarder).

Hushållen har fortsatt ett starkt nysparande som är dubbelt så stort som snittet under de senaste tio åren (102 miljarder). Likt förra kvartalet ser vi en nettoförsäljning av fonder medan sparande på konto och efterfrågan på kontanter är stort. Trots en negativ börsutveckling har nysparandet i direktägda aktier varit fortsatt högt vilket skulle kunna förklaras av att hushållen återinvesterat de utdelningar som kommit in på kontot under kvartalet. Under de senaste 12 månaderna har hushållen nysparat 609 miljarder kronor vilket är nästan tre gånger så mycket som under finanskrisen 2008. Samtidigt visar senaste Sparkollen att hushållen i mindre utsträckning planerar att utöka sitt sparande kommande halvåret. En ganska väntad reaktion med anledning av det ekonomiska läget.

Skulder

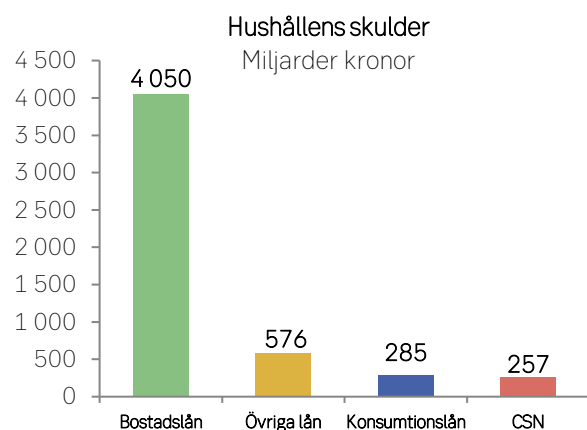
Hushållens skulder ökar i måttlig takt

- Hushållens samlade skulder uppgick till 5 168 miljarder kronor
- Bostadslånen steg med 1,5 procent
- Skulderna ökade med 1,4 procent under andra kvartalet

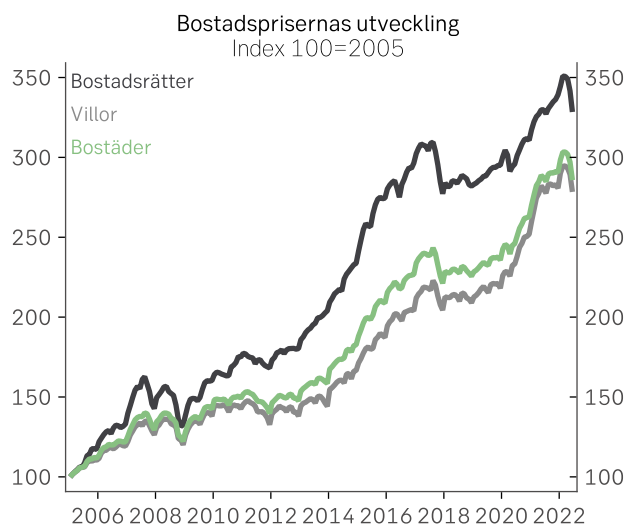
Trots fortsatt stigande bolåneräntor och hög inflation med dyrare el, mat och drivmedel fortsätter hushållens skulder att öka under andra kvartalet. Hushållens samlade skulder ökade med 71 miljarder kronor (+1,4 procent) under kvartalet och uppgick vid utgången av juni till 5 168 miljarder kronor. Skulderna stiger stadigt kvartal efter kvartal och motsvarar idag mer än fyra gånger den svenska statsskulden. Skulderna består av bostadslån, studielån hos CSN, konsumtionskrediter och övriga lån hos finansbolag. Dessa skulddelar utvecklas i olika takt och från olika nivåer och bidrar därmed i olika utsträckning till totalnoteringen. Bostadslån och konsumtionslån hade en snabbare utvecklingstakt jämfört med föregående kvartal medan studielån och övriga lån hade en långsammare utvecklingstakt.

Hushållens studieskulder (hos CSN) låg under andra kvartalet på 257 miljarder kronor, en ökning med 0,2 procent från föregående kvartal. Konsumtionslånen på 285 miljarder är i storlek jämförbara med studielånen. De ökade med 2,5 procent, vilket är fem gånger så snabbt som föregående kvartal, men likväl långsammare än snittet för kvartal två under det senaste decenniet (+2,8 procent). De har under de senaste åren stigit i betydligt snabbare takt än studieskulden, vilket har lett till att konsumtionslånen sedan slutet av 2018 är större än studieskulden. Totalt står dessa skulder för knappt 11 procent av alla skulder. Det gör att de får ett begränsat genomslag på skuldstocken, till skillnad från exempelvis hushållens bolåneskulder som står för nästan 80 procent av skuldstocken.

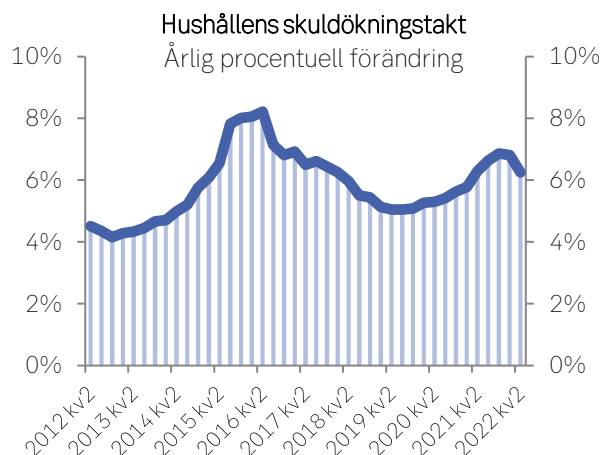
Under första kvartalet växte kategorin övriga lån med 0,6 procent till 576 miljarder, vilket går i linje med förra kvartalets ökningstakt. Övriga lån definieras som utlåning till företagarehushåll exklusive bostadslån samt all utlåning till hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Den största delen av lånestocken är bostadslån och den fortsatte att växa både på kvartalsbasis med 61 miljarder (1,5 procent). Den årliga förändringen (6,7 procent) var däremot lägre än förra kvartalet (7,1 procent). Under kvartalet passerade bostadslånen 4 000 miljarder. På årsbasis sjunker ökningstakten för första gången sedan slutet på 2019. Bostadslånen utgör 78 procent av hela skuldstocken. Den viktigaste förklaringen till bostadslånens höga andel av den totala skuldstocken är den starka boprisutvecklingen det senaste decenniet. En utveckling som accelererat under pandemin. Bostadslånen är också den enda skuldkategori som aldrig minskat under Sparbarometerens 25 år långa historia. Sedan pandemins början, kvartal ett 2020, har priset på villor stigit med i genomsnitt 22 procent för hela riket. Bostadsrätter har under samma period stigit med 9 procent. Det har bidragit till att omsättningen av bostäder inte bara sker till högre priser utan också till högre belåningsgrader.

Sammantaget fortsätter hushållens skulder att stiga och når vid utgången av kvartalet en ny toppnotering på 5 168 miljarder. Skuldökningstakten som årlig procentuell förändring är lägre jämfört med föregående kvartal på 6,3 procent och det verkar således som att flera år av starka uppgångar har tappat något i fart.

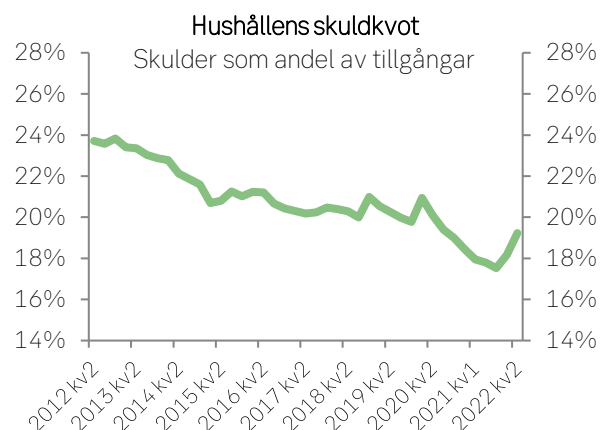

Skuldkvot

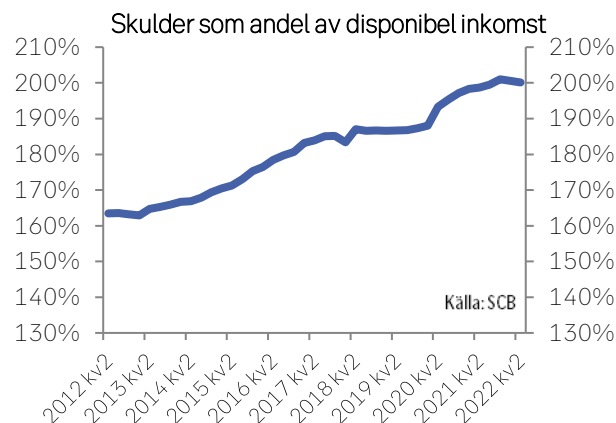
Hushållens skuldkvoter går i motsatt riktning

- Skulderna som andel av förmögenheten ökar till 19,2 procent
- Skulderna som andel av disponibel inkomst sjunker till 200,1 procent
- Räntekvoten sjunker till 3,3 procent

Hushållens balansräkning drar åt två olika håll under årets andra kvartal. Förmögenheten vänder ner i samband med skakiga börser och skulderna fortsätter att öka i takt med en stabil boprisutveckling under årets inledning. Kombinationen av dem båda gör att hushållens skuldkvot, de aggregerade skulderna som andel av de aggregerade tillgångarna, fortsatte att öka under det andra kvartalet till 19,2 procent (+1,0 procentenheter). Skulderna ökade med 1,4 procent (+71 miljarder), vilket är en något snabbare ökningstakt än under föregående kvartal (1,3 procent). Hushållens tillgångssida minskade samtidigt med 1 167 miljarder (-4,2 procent). Sammantaget innebär det att skuldkvoten fortsätter uppåt för andra kvartalet i rad.

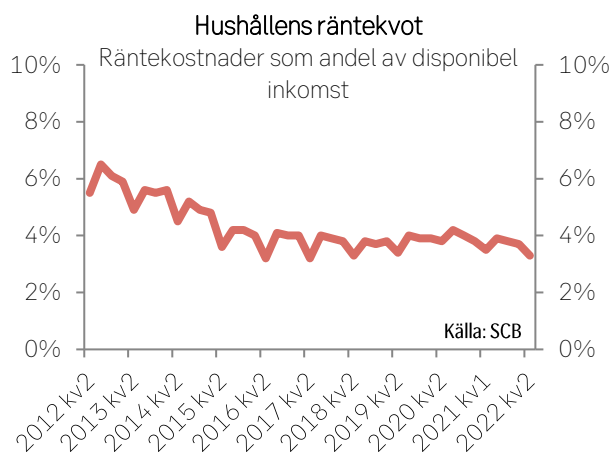
Om man tittar på hushållens skulder som andel av disponibel inkomst minskar den under årets andra kvartal. Under kvartalet växte hushållens disponibla inkomster snabbare än skulderna vilket resulterade i att skuldkvoten minskar något från föregående kvartal men ligger kvar på en nivå över 200 procent. Trenden med stigande skuldkvot fortsätter att sakta in efter ett par år av kraftiga uppgångar.

I SEB:s Sparbarometer studerar vi skulderna både i förhållande till hushållens disponibla inkomster och till de samlade tillgångarna. Skulder i relation till tillgångar fortsätter uppåt efter en minskad förmögenhetssida. Samtidigt stiger de disponibla inkomsterna snabbare än skulderna vilket gör att den kvoten sjunker ytterligare ett kvartal. Det ena måttet är inte mer korrekt än det andra men den historiska utvecklingen visar att analysen av hushållens skuldsättning inte blir komplett utan att både tillgångar och inkomster inkluderas. Det är viktigt att förstå både hushållens balans- och resultaträkning när man analyserar hushållens skuldsättning.

För att få en helhetsbild av hushållens skuldsättning är även ett tredje och kompletterande mått viktigt, den så kallade räntekvoten. Den mäter relationen mellan hushållens ränteutgifter och hushållens disponibla inkomster. De senaste årens låga och sjunkande räntor har gjort att räntekvoten fallit trots att skulderna stigit. Under andra kvartalet låg räntekvoten på 3,3 procent. Trenden är nedåtgående sedan slutet av 2011, men under de senaste 5-6 åren har räntekvoten planat ut runt 4 procent vilket sammanfaller med den period som Riksbanken hade minusränta.

Under kvartalet höjde Riksbanken styrräntan från 0 till 0,25 procent för att få bukt med den höga inflationen. Det var den första gången på nästan åtta år som styrräntan var över 0 procent. Under kvartalets sista dagar meddelade Riksbanken ytterligare en höjning, den här gången med 0,5 procentenheter till 0,75 procent. Att räntekvoten trots det sjunker tyder på att hushållen ännu inte påverkats av dessa räntehöjningar, vilket bland annat kan förklaras av att fler valt att binda sina lån. Fler höjningar av styrräntan är planerade under året och de rörliga bolåneräntorna väntas höjas ytterligare. Således bör räntekvoten så sakteliga börja stiga och svenska hushåll befinner sig nu i ett nytt ekonomiskt klimat där de behöver tackla stigande kostnader från flera olika håll.

De svenska hushållens skuldsituation ser alltså olika ut beroende på vilket mått man använder. Det som är gemensamt för dem är att de aggregerade nominella skulderna stigit under hela mätperioden. Avgörande för hur måtten förändrats över tid har alltså inte varit om skulderna gått upp eller ner utan hur de disponibla inkomsterna, det generella ränteläget och hushållens tillgångar har utvecklats.

Definitioner och källor

Definitioner

Tillgångar	Bostäder, direktägda aktier, tjänstepensioner, privat försäkringssparande, fonder, inlåning (inkl. bankkonto, riksgäldsspar, sedlar och mynt), premiepensionssparande och obligationer
Bostäder	Taxeringsvärde enligt Skatteverkets typkoder och marknadsvärdesberäkning med SCB:s köpeskillingskoefficient. Observera att justering gjorts gentemot tidigare kvartal då Skatteverket justerat sina definitioner och typkoder
Skulder	Bostads-, konsumtions-, CSN- och övriga lån
Nettoförmögenheten	Tillgångar – skulder
Skuldkvot	Skulder/Tillgångar
Nysparande	Nettotransaktioner i respektive kategori

Källor

- Pensionsmyndigheten
- SEB
- Svensk Försäkring
- Statistiska centralbyrån (SCB)
Valueguard

Denna rapport publicerades 6 september 2022

Américo Fernández

Privatekonom
070-739 45 64

Susanne Eliasson

Senior privatekonomisk analytiker
070-763 65 88

Amie Berglund

Privatekonomisk analytiker
Ansvarig för sammanställningen av Sparbarometern
070-739 41 51

Niklas Magnusson

Presskontakt
070-763 82 43